

Valstybinei kainų ir energetikos kontrolės komisijai
Verkių g. 25C-1, LT-08223 Vilnius

2017-08-30 Nr. 01-18

DĖL ŠILUMOS SEKTORIAUS ĮMONIŲ APSKAITOS ATSKYRIMO IR SĄNAUDŲ PASKIRSTYMO REIKALAVIMŲ APRAŠO PROJEKTO

Valstybinė kainų ir energetikos kontrolės komisija (toliau – Komisija), vadovaudamasi Komisijos pirmininko 2016 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. O1-37 „Dėl Energetikos, geriamojo vandens tiekimo ir nuotekų tvarkymo, paviršinių nuotekų tvarkymo įmonių apskaitos atskyrimo, sąnaudų paskirstymo ir su apskaitos atskyrimu susijusių reikalavimų aprašo rengimo darbo grupės ir priežiūros komiteto sudarymo“, parengė ir teikia derinti Komisijos nutarimo „Dėl Šilumos sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo patvirtinimo“ projektą (toliau – Nutarimo projektas).

UAB „E energija“, įvertinusi Nutarimo projektą, teikia pastabas:

1. Prašome tiksliau apibrėžti, nuo kada Nutarimo projekto nuostatas turi taikyti įmonės, kurių finansiniai metai nesutampa su kalendoriniais metais. Pvz. mums neaišku ar šie pakeitimai E energija grupės įmonėms pradeda galioti 2017 m. spalio 1 d. – 2018 m. rugsėjo 30 d. finansiniais metais, ar 2018 m. spalio 1 d – 2019 m. rugsėjo 30 d. finansiniais metais.
2. Šilumos sektoriaus įmonių apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo reikalavimų aprašo (toliau – Aprašas) 17 punkte yra vartojama sąvoka „Pramonės įmonės (nepriklausomi šilumos gamintojai)“, kuri mūsų nuomone turėtų būtų pakeista į „Pramonės įmonės (nepriklausomi **reguliuojami** šilumos gamintojai)“.
3. Aprašo 30.3 punktas numato, kad ilgalaikio turto vieneto nusidėvėjimas turi būti pradedamas skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos nuo naudojimo pradžios. Pastebėtina, jog iki šiol teiktuose Komisijos išaiškinimuose (pvz.: 2016-12-23 Pranešimas Nr. R2-(EA)-3315 „Dėl reguliavimo apskaitos atskyrimo ir sąnaudų paskirstymo ataskaitų korektiško pateikimo“ 6 punktas) buvo įvardinama, kad „[...] Ūkio subjektai ilgalaikio turto nusidėvėjimą (amortizaciją) turi pradėti skaičiuoti ne nuo ilgalaikio turto įvedimo į eksploataciją pradžios, o nuo šilumos kainos (kainos dedamųjų), į kurių įskaičiuotos to turto vieneto nusidėvėjimo sąnaudos, taikymo pradžios [...]“. Atitinkamai nepakoregavus Apraše pateikiamos formulės, taps neaišku kaip elgtis ir nuo kada skaičiuoti nusidėvėjimą tam turtui, kuris nuo įsigijimo datos buvo nereguliuojamos veiklos objektas, ir po tam tikro laiko buvo pradėtas naudoti reguliuojamoje veikloje bei jo nusidėvėjimo sąnaudos įtrauktos į šilumos kainos tarifą.

Taip pat neaišku ar Aprašo 30.3 punkte nurodoma **naudojimo** pradžia apima ir testavimo laikotarpį, kai dar nepasirašytas naujo objekto statybos darbų užbaigimo aktas, bet sistemų patikrinimo tikslu jau vykdoma šilumos gamyba. Todėl formulę „nuo naudojimo pradžios“ siūlytume konkretizuoti, išvardinant atvejus, kas yra laikoma „naudojimo pradžia“, pvz.: turto įvedimo į eksploataciją po statybos darbų užbaigimo data, turto įtraukimo į reguliuojamą veiklą data, ar koks kitas momentas.

Pastebėtina ir tai, jog Aprašo 30 punkte yra pateikiami reguliuojamos veiklos nusidėvėjimo (amortizacijos) sąnaudų skaičiavimo principai, vienas iš kurių (30.3 p.) yra reikalavimas nusidėvėjimą pradėti skaičiuoti nuo kito mėnesio 1 dienos nuo naudojimo pradžios. Nėra aišku, ar šis principas turi būti taikomas tik naujai į reguliuojamą veiklą įtrauktam turtui ar visam esamam turtui, naudojamam reguliuojamoje veikloje (ar reikės perskaičiuoti, peržiūrėti esamo turto naudojimo pradžios laikus, kas, mūsų nuomone, pareikalautų papildomų žmogiškųjų resursų, būtų patirtos nenumatytos papildomos išlaidos).

4. Siūlome naikinti Aprašo 41.11 punktą, apibrėžiantį teisinių ir konsultacinių sąnaudų ribas, dėl šių priežasčių:
 - a. šios išlaidos yra būtinosios, nes patiriamos tik pagal poreikį, todėl negali būti iš anksto aritmetiškai ribojamos, taip pat nėra tiesioginio aritmetinio priešastinio ryšio tarp kitų pastoviųjų įmonės sąnaudų ir šių teisinių ir konsultacinių išlaidų – šios išlaidos yra patiriamos išimtinai pagal poreikį, kurį apribojus gali būti sutrikdyta įmonės veikla. Pavyzdžiui: apribojus teises išlaidas, gali sutrikti skolų išieškojimas tuo atveju, jei įmonei nebus leista į reguliuojamos veiklos sąnaudas įtraukti išlaidas atitinkamą kvalifikaciją turinčio teisininko samdymui, o sąnaudų procentiniai limitais bus apribotos išlaidos samdomiems advokatams, galintiems atstovauti įmonę teismuose;
 - b. šių sąnaudų dydis negali būti skaičiuojamas priklausomai nuo kitų sąnaudų dydžio, nes įvedus fiksuotą aritmetinį koeficientą galutinis šių sąnaudų dydis paaiškėja tik finansinių metų pabaigoje (dėl netolygaus poreikio metų bėgyje ir pan.).
 - c. Aritmetinis teisinių ir konsultacinių sąnaudų ribojimas taip pat prieštarautų Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatymo 32 str. 2 dalyje įtvirtinam būtinų sąnaudų padengimo principui.
5. Aprašo 41.12 punktas numato, kad draudžiama reguliuojamų kainų verslo vienetams ir paslaugoms (produktams) priskirti išmokas pagal kolektyvines sutartis, viršijančias Lietuvos Respublikos darbo kodekse numatytas privalomas išmokas. Prašome patikslinti, ar šis punktas taikomas tik kolektyvinėms sutartims, ar ir visais kitais atvejais, susijusiais su darbo santykiais, kuomet įmone nėra sudarytų kolektyvinių sutarčių.
6. Aprašo 41.18 punktas draudžia reguliuojamų kainų verslo vienetams ir paslaugoms (produktams) priskirti kuro sąnaudas, kurių apimtis viršija reguliuojamoje kainoje nustatytas kuro lyginamųjų ir šilumos perdavimo (nuostolių) sąnaudas. Siūlome šį punktą naikinti, nes jis prieštarauja Lietuvos Respublikos šilumos ūkio įstatyme įtvirtintiems būtinųjų sąnaudų padengimo principams, **nes kuras yra būtinas, siekiant užtikrinti nenutrūkstamą, kokybišką šilumos gamybą ir tiekimą.**
7. Siūlome praplėsti Aprašo 41.21 punktą išimtimis, kurios apima stabiliai įmonės veiklai užtikrinti būtinas išlaidas ir suformuluoti punktą taip: „41.21. kitos sąnaudos, kurios teisės aktais nėra privalomos reguliuojamoms veikloms (pvz., papildomas draudimas, **išskyrus** transporto priemonių KASKO draudimą, darbuotojų draudimą nuo nelaimingų atsitikimų, turto draudimą, darbdavio civilinės atsakomybės draudimą).
8. Atsižvelgiant į RAS auditų praktiką ir Komisijos išaiškinimus, būtina patikslinti Aprašo 57 punktą, aiškiai nurodant, kas yra auditoriaus patikros objektas ir apimtis, nes kitu atveju, jeigu audito išvada pareiškiami apie visus RAS priedus, ženkliai išauga sąnaudos auditui.
9. Siūlome naikinti Aprašo 61 punktą, nes jame numatytos sąlygos praktiškai sunkiai įgyvendinamos.

10. Pastebėtina, kad Nutarimo projekte siūloma pripažinti netekusiais galios nuo 2018 m. sausio 1 d. Šilumos kainų nustatymo metodikos, patvirtintos Komisijos 2009 m. liepos 8 d. nutarimu Nr. O3-96 „Dėl šilumos kainų nustatymo metodikos“, II, III, IV, skyrius, tačiau nenurodoma, kad panaikinami ir Metodikos 1-17 priedai. Tokiu būdu galima interpretuoti, kad Metodikos 1-17 priedai lieka galioti ir galimai Ūkio subjektui reiktų pildyti abu priedų rinkinius.

Taip pat norime atkreipti dėmesį, kad šiuo metu į DSAIS privalomuose teikti 7-16 prieduose ir Aprašo prieduose yra skirtingas sąnaudų pogrupių sąrašas. Pvz.: Apraše yra tik vienas su biokuro įsigijimu susijęs pogrupis – „II.3. Medienos įsigijimo sąnaudos“, o DSAIS formose – daug platesnis su biokuro įsigijimu susijusių sąnaudų pogrupių sąrašas, lemiantis visai kitą sąnaudų pogrupių numeraciją. Siūlytume į tai atsižvelgti ir (arba) detaliau reglamentuoti privalomus sąnaudų pogrupius iki DSAIS sistemoje numatyto detalumo, arba sumažinti DSAIS naudojamų formų detalumą iki numatyto Nutarimo projektu tvirtinamame Apraše.

E energija įmonių grupės vardu:

Finansų direktorius

Aleksas Jautakis

Rengė

Finansų kontrolierė Renata Jankauskienė

El. p. r.jankauskiene@e-energija.lt